

Elena MUSEANU

Universitatea Româno – Americană, București

DEFINIȚII ALTERNATIVE ALE TERMENILOR ECONOMICI

0. Numeroși specialiști consideră că rolul definițiilor în *terminologie* este un factor important, necesar pentru impunerea unor *termeni* și susțin această idee cu soluții diferite. Din perspectiva *terminologiei în sens strict* (sau a terminologiei „interne”, v. A.Bidu-Vrânceanu 2007: 20-23), *definiția* este unul dintre elementele determinante în triunghiul terminologic (v. A.Bidu-Vrânceanu 2007: 57), unde se indică precis necesitatea relației dintre definiție și un anumit domeniu pentru a asigura monoconceptualitatea, monoreferențialitatea și monosemantismul termenului. (v. A.Bidu-Vrânceanu 2007: 31-34).

Din altă perspectivă, terminologia actuală adoptă și o abordare condiționată de importanța „democratizării cunoașterii” sau a „laicizării științelor” în societățile actuale. Se delimitează terminologia „externă” (v. A.Bidu-Vrânceanu 2007: 23-31) care interpretează dinamic sensul terminologic extins dincolo de domeniul strict al specialiștilor. Se ajunge astfel la un alt aspect al importanței *definițiilor termenilor* numit *definiții alternative* (v. A.Bidu-Vrânceanu 2000: 19, 72; 2007: 62-71). Prin *definiții alternative* se admite că un termen poate avea *mai multe definiții*, cu grade de specializare diferite și cu decodări dependente de utilizatorul termenului. Pentru anumiți termeni specializați, aceste definiții sunt înregistrate paralel, simultan în *dicționarele generale* și *uneori în textele* adresate unui public mai larg interesat de probleme economice.

Utilizarea unor termeni specializați de către profani impune definiții mai accesibile, capabile să deschidă, fie și parțial, codurile științifice, definiții oferite de dicționarele generale. *Definițiile alternative* înseamnă, deci, acceptarea unor *definiții științifice* alături de altele *preștiințifice* sau *uzuale*. Dacă definițiile științifice (terminografice) sunt specifice dicționarelor specializate și numai izolat dicționarelor generale, definițiile preștiințifice sau uzuale ar trebui să fie formula preferențială în dicționarele generale, de interes pentru utilizarea termenilor dincolo de un domeniu strict specializat. În analiza de față interesează definițiile alternative așa cum apar în *dicționarele generale* (fără compararea explicită a definițiilor lexicografice cu cele terminografice, v.E.Museanu 2009:93-98) ca posibilitate de interpretare a termenilor economici prezenți în alte tipuri de comunicare decât cea strict specializată.

Relația dintre diferitele tipuri de definiții este condiționată de mai multe aspecte. *Primul* (1) dintre ele este reprezentat de *difuzarea termenilor prin dicționare generale* în care definiția să prezinte diferențe față de cea din dicționarele specializate. Atunci când definiția lexicografică se suprapune celei terminografice se poate aprecia că este o *definiție științifică*. O definiție de acest fel presupune un grad superior de specializare, indicat de necesitatea *includerii și raportării la alți termeni specializați*; gradul de specializare științifică este proporțional mai mare după cum numărul termenilor specializați la care se face apel în definiție este mai mare. Definițiile de acest tip nu sunt de preferat în dicționarele generale când codul terminologic este închis și se apelează la acest tip numai atunci când termenii nu pot fi definiți în alt fel. *Al doilea aspect* (2) de care trebuie ținut seama în definirea termenilor este la fel de important și se referă la *actualizarea termenilor specializați în texte*. Se condiționează astfel o interpretare dinamică a sensului specializat în funcție de tipul de text (sau de

discurs) în care apare termenul și de contextele lingvistice caracteristice. *Un alt aspect* (3) de interes în definirea termenilor privește posibilitățile de decodare a lor riguroasă în funcție de calitatea de specialist sau de profan a utilizatorului. Toate aceste aspecte au fost identificate prin analiza terminologiilor românești (v. A.Bidu-Vrănceanu 1993: 58-59; 2000: 19, 72, 2007: 63) și prezintă interes teoretic și aplicativ variabil în funcție de fiecare terminologie în parte. Din această ultimă perspectivă, dicționarele generale, care se adresează unui public larg și eterogen ar trebui să prefere *definiții* decodabile cel puțin parțial, definiții numite *preștiințifice*.

Adoptarea conceptului de *definiții alternative* obligă însă la respectarea principiului că *definiția unui termen specializat* are un prag dincolo de care nu se poate coborî (în toate tipurile de definiții), fiind necesară respectarea „nodului dur” sau a mediei semantice fără de care nu se poate face identificarea termenului respectiv. (v. A.Bidu-Vrănceanu 2007: 64). O definiție uzuală care neglijează această condiție nu este convenabilă.

Definițiile alternative ating un aspect important pentru terminologiile actuale a căror interpretare este mai complexă și pentru care delimitarea dintre *termen* și *cuvânt* este, de multe ori, mai dificilă. Este cazul terminologiilor cu difuzare largă, condiție pe care o îndeplinește parțial **terminologia economică** prin termeni de interes larg precum BUGET, CREDIT, DEFICIT, AFACERE ș.a. În felul acesta problema definițiilor alternative trebuie corelată cu relația *dicționar / texte și contexte* sau cu *definirea paradigmatică și sintagmatică* a unui termen, aspecte precizate treptat în descrierea terminologiilor românești (v. A.Bidu-Vrănceanu 1989: 417, 1993: 47-63, 2004: 255, 2007: 104-105), dar semnalate izolat și pentru alte limbi (H.Bejoint-Ph.Thoirion, F.Gaudin, I.Meyer-K.Mackintosh).

Analiza termenilor din această perspectivă determină o interpretare dinamică a definițiilor lor într-o relație de „du-te vino” între *terminologizare* și *lexicalizare* (v. A.Bidu-Vrănceanu 2007: 40), relație bazată atât pe *analiza textelor*, cât și a *dicționarelor*.

Toate aceste aspecte de interes actual în cercetarea terminologică pot fi ilustrate convingător de *analiza definițiilor termenilor economici*. Extinderea nivelului de utilizare a termenilor economici dincolo de domeniul strict al specialistului este evidentă în româna actuală, determinând un interes larg și o frecvență mare a unor termeni în diverse tipuri de comunicare, pentru care se impune o utilizare adecvată.

S-a constatat că definițiile termenilor economici în dicționarele generale (DEX, DEXI) se pot caracteriza în mai multe feluri, după cum sunt: 1. *științifice* (reproduc definițiile terminografice), 2. au caracter *mixt* (combinând *părți științifice* cu *informații preștiințifice* sau dând alternativ două definiții) și 3. sunt numai *uzuale*. În cele ce urmează vom analiza câteva exemple ilustrative pentru fiecare situație.

1. Vom aprecia caracterul științific în funcție de cele două criterii propuse anterior: a) *coincidența* dintre definițiile lexicografice și cele terminografice, și b) (oarecum implicit) *numărul termenilor specializați din definiția lexicografică*, raportarea la aceștia blocând decodarea sau determinând o interpretare superficială a sensului specializat. Necesitatea unei definiții lexicografice decodabile va fi susținută de atestările din presa cu specializare medie sau de largă circulație și de rolul mijloacelor lingvistice în facilitarea interpretării riguroase.

Mai mulți termeni economici au *aceeași definiție* în dicționarele generale și în cele specializate: REDEVENȚĂ, TAXĂ, DUMPING, de exemplu. În toate aceste cazuri, definiția lexicografică coincide cu cea terminografică, iar caracterul specializat al definițiilor acestor termeni depinde și de *numărul de termeni economici utilizați în definiție*, (număr variabil de la zero pentru REDEVENȚĂ, la 1 pentru TAXĂ sau 3 pentru DUMPING). Astfel,

REDEVENȚĂ este definit ca „sumă de bani” + „de dat” + „de către o persoană fizică sau juridică” + „alte persoane fizice sau juridice” + „plătită la date scadente” + „rezultat al unui contract”. În definiția termenului TAXĂ apare un singur termen specializat (subliniat de noi): „sumă de bani” + „de dat” + „de către o persoană fizică sau juridică” + „percepută de bugetul statului (subl.n.) (sau de o instituție publică) + „pentru servicii efectuate de instituții publice”. În ambele definiții exemplificate, decodarea nu este blocată de prezența termenilor specializați. În definiția din DEX a termenului DUMPING apar trei termeni economici care implică relații interconceptuale și cresc gradul de specializare al definiției (care rămâne totuși parțial decodabilă): „vânzare a mărfurilor pe piața externă” + „cu scopul de a înlătura concurența și a acapara piața”. Specializarea superioară a termenului DUMPING este reflectată și de actualizările din presa economică de circulație largă: apar distincții hiponimice: DUMPING *de lungă durată* / DUMPING *pe termen scurt* sau chiar contexte cu determinări complexe și complicate:

„DUMPING *neloial, folosit pentru a justifica taxele ANTI-DUMPING pe baza unui raționament anti-monopolist*” (Capital 2007/239).

Pentru termenul ACREDITIV, DEX-ul dă o definiție care poate fi considerată *științifică*. E drept, clasarea se face printr-un element mediu: *sumă de bani*, sintagmă care respectă ierarhia conceptuală din științele economice, dar este, în același timp, accesibilă. Metalimbajul este accesibil și la nivelul detaliilor descriptive diferențioare, unele date în termeni economici (subl.n.), altele în cuvinte uzuale: „(suma de bani) special rezervată de un cumpărător (subl.n.) din contul său sau la o bancă ce deservește un furnizor în momentul în care dovedește predarea furniturilor în condițiile stabilite înainte prin contract”. Caracterul specializat al definiției este indicat de numărul crescut de termeni economici la care se face raportarea și care determină o codificare superioară și o decodare parțială pentru profanii interesați de acest termen dacă încearcă să-l explice cu ajutorul definițiilor din dicționarele generale.

TITLU este un termen economic și un cuvânt al limbii comune (unde are mai multe sensuri, la fel de frecvente). Sensul specializat este condiționat de apartenența la sintagme fixe și este definit similar în dicționarele generale, și în cele economice: **TITLU de proprietate**, **TITLU de valoare**, **TITLU de rentă**, **TITLU la purtător**, **TITLU de stat**. Toate aceste sintagme au statut de hiponime economice, iar definițiile lor sunt științifice pentru că se raportează la alți termeni specializați din domeniu privind hiperonimul); intervin, de asemenea, detalii specializate care precizează tipul tranzacțiilor financiare, obiectul lor și formele de profit. Respectarea celor două criterii propuse pentru calificarea ca științifică a definiției (coincidența dintre definiția lexicografică și cea terminografică și numărul mare al termenilor specializați din definiție la care nu se poate renunța) se verifică în cazul sintagmelor specializate în care intră TITLU ca termen economic.

Interpretarea precisă și plasarea riguroasă într-o ierarhie conceptuală a acestei paradigme este greu de făcut de către nespecialist chiar pe baza definițiilor științifice din dicționarele generale, interpretare complicată și de existența unor sinonimii cum ar fi cea dintre **TITLURILE de stat** și **BONURI de TEZAU** sau **TITLURI de CREANȚĂ** și **OBLIGAȚIUNI**.

Actualizările termenului TITLU (TITLURI) în presa economică cu specializare medie sau inferioară reflectă o definiție preștiințifică, deoarece contextele în care apare combină termeni specializați și cuvinte ale limbii comune, componenta privind o formă de „câștig”:

„*Cel mai mare câștig lunar a fost adus vineri de TITLURILE producătorului de motoare, generatoare ... electrice ... cotatia medie a actiunilor EPT a crescut*”, Bursa, 2007/ 131.

În alte contexte se reflectă parțial relațiile interconceptuale din domeniu prin prezența unui număr mai mare de termeni economici, ceea ce determină o definiție științifică:

„Un TITLU este lichid când cu el se realizează numeroase tranzacții, fapt ce permite investitorilor să cumpere sau să vândă oricând TITLUL respectiv”, Bursa, 2007/ 87; „TITLURILE Lafarge Agragate Betoane se tranzacționează la categoria de bază a pieței Rasdaq”, Business Standard, 2007/ 137; „Pensiile private vor scumpi acțiunile. Cele mai lichide TITLURI intră primele în vizorul administratorilor de fonduri”, Capital, 2007/ 21.

Raportarea termenului TITLU la alți termeni economici care aparțin paradigmei „instrumentelor financiare” este o formă contextuală de definire, apropiată de o definiție științifică:

„Politica de investiții: portofoliul țintă este de 25% în acțiuni și FONDURI MUTUALE, 65% în obligatiuni, 10% în depozite bancare, certificate de depozit și TITLURI de STAT pe termen scurt”, Capital, 2007/ 23.

Rezultă deci că, *actualizările în texte presupun diferite grade de specializare și reprezintă o altă formă de definiții alternative, mai mult sau mai puțin independente de definițiile termenilor respectivi din dicționarele generale..* Contextele bazate pe corelații interconceptuale ale domeniului exprimate explicit pot fi considerate *definiții științifice*. Alte exemple date, în care intervin combinații cu elemente accesibile alături de corelațiile specializate au caracteristicile *definițiilor preștiințifice*.

2. O serie de definiții *mixte* din DEX dau numeroase detalii specializate, care presupun mai multe nivele de decodare. Este cazul termenilor INFLAȚIE / DEFLAȚIE care au o clasare foarte generală, nerelevantă: „fenomen” urmată de detalii economice numai aparent accesibile: „emiterea unei mase bănești”, „reducerea volumului producției și circulației mărfurilor”. Detaliile privind procedeele, procesele economice antrenate de cele două fenomene aparțin unei definiții științifice, specializate. Ultima parte a definiției, funcțional – concretă are valoare distinctivă pentru ne-specialist: „scăderea puterii de cumpărare a banilor” (INFLAȚIE) și, respectiv, „creșterea puterii de cumpărare a banilor” (DEFLAȚIE). Definiția lexicografică are astfel o parte preștiințifică, alternativă față de partea cu detalii științifice. În acest caz, definiția unui termen economic din dicționarele specializate coincide numai parțial cu definiția lexicografică, diferențindu-se partea finală de interes general formulată accesibil în ultimul tip de definiție. Prin cele două părți diferite ale definițiilor acestor termeni din dicționarele generale rezultă o definiție mixtă, implicit alternativă.

Un exemplu de definiție alternativă în diverse dicționare generale este CERERE, care este, în același timp cuvânt al limbii comune și termen specializat. Faptul că provine din limba comună face ca în majoritatea dicționarelor să domine sensurile uzuale din limba comună din care a rezultat (prin specializare) sensul economic. Așa se explică definiția alternativă existentă atât în DEX, cât și în DEXI. DEX-ul combină la sensul 3 sensul uzual definit prin sinonimia cu *căutare, cerință*, cu o definiție economică preștiințifică, cu unele relații interconceptuale ușor decodabile (dar fără marcă și delimitări clare): „cantitate de bunuri (subl.n.) și de servicii necesare pentru a acoperi consumul”. Sensurile din lexicul comun ale lui CERERE sunt dominante și în DEXI, chiar dacă sensul specializat este înregistrat independent (sensul 5) și cu marca diastratică actualizată (econ.de piață). Definiția este alternativă deoarece începe cu o definiție uzuală prin sinonimia cu *căutare, cerință* (ca și în DEX), continuată cu definiția preștiințifică (prezentă și în DEX). Atestările din textele din presa economică de largă circulație actualizează aceste definiții alternative:

„CEREREA de servicii de administrare a investițiilor este tot mai mare”, Buisness St.2007/88;
„termenul pentru CERERILE prin Sapard este..”, id,

exemple în care apare sensul specializat, alături de contexte cu sens concret, limitat:
„CERERILE se pot depune până la data..”, ibid.

După cum se constată și din exemplul anterior, unele definiții mixte nu mai dau explicații în ce privește termenii economici care apar în metalimbaj, obligând pe cel care consultă dicționarul la o lectură a mai multor articole (sau la o lectură circulară).

Deși extins în limba comună cu un sens generalizat, LICHIDITATE se remarcă printr-un statut terminologic precis. Definiția lexicografică conține elemente accesibile: „mijloc de plată” + „cu caracter imediat” + „aparținând unei persoane juridice”, ultima caracteristică fiind specificată concret în paranteză - „întreprindere, patron sau altă unitate economică”. Definiția lexicografică se deosebește de definiția terminografică, care clasează termenul LICHIDITATE prin alt termen economic - ACTIVE și îl diferențiază în funcție de costurile și durata TRANZACȚIEI. Aceste diferențe și specificările concrete în termeni uzuali pentru ceea ce înseamnă persoană juridică fac ca această definiție lexicografică să fie mixtă, parțial științifică. Diferențele specifice importante privind „gradul de lichiditate”, în funcție de convertibilitatea *activelor în bani*, dar și de durata și *costurile tranzacției* nu rezultă din definiția lexicografică, după cum nu rezultă specializarea maximă pe care o are o are termenul LICHIDITATE în sintagme fixe economice: LICHIDITATE **imediată**, LICHIDITATE **intermediară**, LICHIDITATE **monetară**, LICHIDITATE **financiară**, LICHIDITATE **internațională**.

Termenul LICHIDITATE și adjectivul corespunzător lui - LICHID (s.5 cu marca (fin) în DEXI) sunt foarte frecvenți în presa de largă circulație, actualizând definiții cu grade de specializare diferite, de la interpretări și definiții uzuale până la altele cu specializare gradual diferită.

Se înregistrează atestări ale termenilor LICHIDITATE fără precizări economice stricte:

„Nici LICHIDITATEA nu a mai fost la fel de ridicată precum în restul săptămânii”, Bursa 2007/ 131;
„Biofarm se plasează pe locul doi în topul LICHIDITĂȚII”, Business Standard 2007/ 3 octombrie;
„LICHIDITATEA de azi arată că au intrat și străinii”, id.

Interpretarea în aceste contexte se poate baza parțial pe definiția lexicografică mixtă.

De cele mai multe ori însă, termenul LICHIDITATE apare în context cu alți termeni economici care îi precizează sensul specializat, pentru care se impune raportarea la o definiție științifică, prezentă limitat în dicționarele generale:

„LICHIDITATEA companiilor are în continuare de suferit de pe urma întârzierii rambursărilor datorate de stat pentru rețetele compensate”, Capital 2007/ 29; „LICHIDITATEA s-a dublat. Creșterea LICHIDITĂȚII prin schimbarea mecanismului de formare al pretului s-a făcut vizibilă”, Săptămâna Financiară 2007/ 9 iulie; „Am avut parte de fluctuații destul de ample și de schimbări frecvente de direcție pentru majoritatea actiunilor LICHIDE care se află în atenția investitorilor. LICHIDITATEA tranzacțiilor s-a situat pe un trend ascendent”, Capital 2007/ 23.

În unele contexte rezultă și trăsătura relevantă în definiția terminografică privind „gradul de lichiditate” și relațiile interconceptuale complexe, ceea ce arată importanța și chiar necesitatea definițiilor alternative pentru actualizarea adecvată a termenului:

„Inițial, la BVB se vor tranzacționa contracte futures pe indicele BET (care reflectă evoluția cotațiilor celor mai LICHIDE zece titluri listate la Bancă)”, Bursa 2007/ 115.

Numărul mare de termeni specializați necesari pentru definirea contextuală dă varianta superioară a definiției științifice. Este interesant aici și faptul că prin LICHID se efectuează o parafrază specifică mijloacelor de vulgarizare a termenilor specializați, respectiv se explică sintagma **indicele BET**.

Acest tip de exemple arată, din altă perspectivă, importanța raportării la elemente specializate (chiar dacă definițiile lexicografice nu sunt științifice). În funcție de destinatarul sau obiectivul textelor intervin mijloace lingvistice (contextuale) de accesibilizare a sensului specializat sau, dimpotrivă de precizare științifică, introduse alternativ și paralel cu desemnarea terminologică strictă.

3. Problema *definițiilor uzuale* ale **termenilor economici** în dicționarele generale depinde de mai mulți factori: proveniența termenilor (prin specializare din limba comună sau cu caracter specializat de la început), circulația mai largă, de interes general a termenului și, nu în ultimul rând, de reflectarea evoluției în dicționarele generale apărute în momente diferite (DEX-ediția a 2-a-1997, DEXI-2007). Din acest ultim punct de vedere se poate constata faptul că DEXI reflectă mult mai riguros specializarea economică, prin marcarea diastratică, prin utilizarea limitată a definițiilor uzuale și prin înregistrarea unor sintagme specializate recente. Această evoluție în direcția specializării este ilustrativă pentru termeni economici care au provenit din lexicul comun, precum AFACERE, CERERE, PREȚ, PIAȚĂ ș.a.

Termenul PREȚ este înregistrat în DEX cu primul sens economic, dar fără marcă diastratică și cu o definiție uzuală (cu termeni care circulă în comunicarea obișnuită): „sumă de bani pe care trebuie să o plătească cumpărătorul pentru a achiziționa un produs sau pentru un serviciu”. Definiția uzuală este preferată și pentru sintagmele fixe specializate economic: **preț cu amănuntul**, **preț de producție**. DEXI înregistrează sensul 1, economic cu marcă diastratică, specializând parțial definiția: „expresie bănească a valorii unei mărfi; sumă de bani care se cere pentru o marfă sau pentru un serviciu”, păstrând o definiție uzuală pentru sintagmele specializate (**preț cu amănuntul**). Trebuie remarcat că se înregistrează sintagme specializate de dată recentă (aparținând marketingului economic) pentru care se dau, de asemenea, definiții uzuale: **preț de penetrație** „fixarea unui preț de vânzare scăzut cu scopul vânzării unei cantități mari de produse” și **preț promoțional** „tehnică de promovare a vânzărilor, asociată cu o reducere temporară a prețurilor”. Definiția uzuală a sensului economic al lui PREȚ este convenabilă pentru interpretarea unor actualizări din presa economică de largă circulație:

„PREȚUL inițial al autostrăzii este bazat pe studiile de fezabilitate și de fezabilitate”, Capital, 2007/29.

Se remarcă în actualizarea acestui termen că sensul specializat este precizat prin alte determinări contextuale:

„Reiffeisen va vinde acțiuni (subl.n.) la un PREȚ maxim de 120 euro acțiune”, Buisness Standrad, 2007/20; „PREȚURILE vor avea tendința să crească pe măsură ce vor crește unele costuri”, Capital, 2007/21.

Polisemantismul termenului PIAȚĂ este dominat de sensurile din lexicul comun grupate sub I. Sensul specializat economic este plasat sub II și are marcă diastratică, tratament comun în DEX și DEXI. Definițiile diferă însă în cele două dicționare: DEX-ul dă o definiție uzuală, accesibilă dar imprecisă, iar DEXI evoluează în direcția unei definiții științifice: „sferă a circulației mărfurilor, categorie economică a producției de mărfuri (subl.n.) în care își găsește expresia totalitatea actelor de vânzare/ cumpărare și a relațiilor care se stabilesc în cadrul acestora”. Sintagmele specializate au în DEXI mai ales definiții uzuale (situație mai puțin

obișnuită în ce privește definirea sintagmelor specializate în dicționarele generale): **piața valutară** („ansamblul operațiilor de vânzare-cumpărare de valută”, **piața de capital** („ansamblul operațiilor de atragere și de plasare a banilor”). Actualizările din presa economică de largă circulație se remarcă prin preferința utilizării sintagmatiche a termenului PIAȚĂ, extins însă la contexte mult mai variate: „PIAȚĂ de profil, PIAȚA chiriilor”, Capital, 2005/33, „maturizarea PIETEI creditului de consum”, Săptămâna Financiară, 2005, 19 septembrie.

Exemplele analizate permit observația că definițiile uzuale au o poziție limitată în dicționarele generale, specializarea fiind marcată în diverse feluri, mai ales la nivelul actualizării în texte a acestor termeni.

4. Concluzii

Analiza *definirii termenilor economici* la nivelul dicționarelor generale, cu consecințe asupra actualizării lor în texte de specializare medie arată importanța *anumitor tipuri de definiții alternative* pentru deschiderea codurilor științifice. Mulți **termeni economici** prezintă un interes larg, dincolo de domeniul specialiștilor, iar interpretarea corectă a definițiilor (v. A. Bidu-Vrănceanu 2007: 92-98) contribuie la o utilizare adecvată în orice tip de comunicare. Definițiile uzuale ale termenilor economici nu reprezintă un avantaj pentru o decodare sau interpretare corectă, prezența unor definiții alternative (cu elemente științifice) fiind o condiție a unei utilizări corecte. Dacă în alte terminologii (de exemplu cea chimică), definiția uzuală succede celei științifice pentru a asigura accesibilitatea definiției lexicografice, în cazul termenilor economici, raportul dintre *definițiile uzuale* și cele *științifice* este invers (mai ales în cazul unor exemple din categoriile 2 și 3 din analiza e față). În ambele cazuri însă existența definițiilor alternative în dicționarele generale reprezintă un avantaj și, uneori, o necesitate. Ca o particularitate a termenilor economici se poate constata că, în unele cazuri (de exemplu la DUMPING), relațiile interconceptuale specializate nu pot fi evitate, ceea ce face neconvenabile definițiile uzuale ale unor termeni specializați în dicționarele generale. Rezultă de asemenea că în definițiile **termenilor economici** prezența elementelor specializate (în pondere diferită) este absolut necesară.

Importanța relației dintre *dicționare* și *texte* permite observația privind posibilitatea extinderii conceptului de *definiții alternative* dincolo de dicționare. Numeroase texte din mass media (scrisă și orală) care își propun o explicație a termenilor economici de interes larg apelează la *definiții preștiințifice* sau *uzuale* alături de cele *științifice* (parafraza definițională fiind un procedeu important în vulgarizarea științifică – VS, v. A. Bidu-Vrănceanu 2007: 162-176). Pe de altă parte însă, se constată, în același tip de texte tendința de a face precizări contextuale care să circumscrie sensul specializat. Analiza mijloacelor textuale de definire contribuie la lărgirea conceptului de definiții alternative și arată utilitatea lui.

BIBLIOGRAFIE:

- Béjoint, Henri și Thoiron, Philippe (2000) – *Le sens en terminologie*, Presses Universitaires de Lyon, Lyon.
- Bidu-Vrănceanu, Angela (1989) – „Aspecte ale funcției reflexive a limbii în terminologiile tehnico-științifice”, în *Studii și cercetări lingvistice*, nr.5, p.417 ș.u.
- Bidu-Vrănceanu, Angela (1993) – *Lectura dicționarelor*, Editura Metropol, București.
- Bidu-Vrănceanu, Angela coord. (2000) – *Lexic comun, lexic specializat*, Editura Universității din București.
- Bidu-Vrănceanu, Angela (2004) – „Tradiție și inovație în lexicul politic. Există terminologie politică?”, în vol. *Tradiție și inovație în studiul limbii române*, p.255 ș.u., coord. Gabriela Pană Dindelegan, Editura Universității din București.

- Bidu-Vrănceanu, Angela (2007) – *Lexicul specializat în mișcare. De la dicționare la texte*, Editura Universității din București.
- Cabré, Maria Teresa (1998) – *La terminologie. Théorie, méthode et applications*, Presses de l' Université d'Otawa et Armand Colin.
- Gaudin, Francois (2003) – *Socioterminologie. Une approche sociolinguistique de la terminologie*, 2-ème édition, De Boeck et Larcier, Edition Duculot, Bruxelles.
- Meyer, Ingrid et Mackintosh, Kristen (2000) – “L'étirement du sens terminologique, aperçu du phénomène de la détermination”, în H. Béjoint și Ph. Thoiron 2000, p.198 ș.u.

DICȚIONARE

- DEX 2 – *Dicționar explicativ al limbii române*, ediția a 2-a, coord. Ion Coteanu și Lucreția Mares, Editura Univers Enciclopedic, București, 1997.
- DEXI – *Dicționarul explicativ ilustrat al limbii române*, coord. Eugenia Dima, Editura Arc & Gunivas, Italia, 2007.
- NDU – *Noul dicționar universal al limbii române*, Editura Litera Internațional, Italia, 2007.
- MDA – *Micul dicționar academic, vol. I-IV*, Academia Română, Institutul de lingvistică “I. Iordan – Al. Rosetti”, redactori responsabili acad. Marius Sala și Ion Dănăilă, Editura Univers Enciclopedic, București, 2001-2003.
- Voc.Ec. – *Vocabular economic și financiar cu indice de termeni în patru limbi*, Editura Humanitas, București, 1994.
- D.Ec.M. – *Dicționar de Economie Modernă*, Editura Codeces, 1999.
- D Ec – *Dicționar de economie*, coord. Niță Dobrotă, Editura Economică, București, 1999.
- D.Econ. – *Dicționar de economie*, Editura Niculescu, București, 2001.

SURSE

- Adevărul economic*, săptămânal, București
- Ziarul Financiar*, săptămânal, București.
- Săptămâna Financiară*, săptămânal, București.
- Capital*, săptămânal, București.
- Bursa*, săptămânal, București.
- Business Standard*, cotidian, București.

RÉSUMÉ

DÉFINITIONS ALTERNATIVES DES TERMES ÉCONOMIQUES

L'analyse des définitions des termes économiques figurant dans les dictionnaires généraux a des conséquences sur la présence des mêmes termes dans les textes spécialisés. Cela atteste l'importance de certains types de définitions alternatives dans l'ouverture des codes scientifiques. Beaucoup de termes économiques cherchent à être diffusés dans le domaine des spécialistes et l'interprétation correcte de leurs définitions contribue à leur usage approprié dans n'importe quel type de communication.

Mots-clés: *définitions alternatives, terminologie économique, termes spécialisés.*